

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING

2. LIKABEHANDLINGSPLAN

- 2.1 Begreppsförklaringar
- 2.2 Bakgrund och regler
- 2.3 Vad är en bra likabehandlingsplan?

3. HUR LEVER DAGENS LIKABEHANDLINGSPLANER UPP TILL KRAVEN?

- 3.1 Hur har granskningen gått till?
- 3.2 Granskningens övergripande resultat
- 3.3 Genomgång av kraven
- 3.4 Slutsats

4. LIKABEHANDLING ENLIGT UNGDOM MOT RASISM

5. UNGAS DELAKTIGHET

- 5.1 Betatesta planen
- 5.2 Likabehandlingsarbetet under mentorstimmarna

6. TIPS FRÅN SKOLAN

- 6.1 Facebooksidan
- 6.2 Likabehandlingsdagboken
- 6.3 Normbryt-dagar
- 6.4 Omorganisering av arbetslagen

7. TIPS FRÅN CIVILSAMHÄLLET

- 7.1 Show me the Plan
- 7.2 Rättighetstapeten
- 7.3 Nätaktivisterna
- 7.4 Rita eleven
- 7.5 Hon/han/hen-gruppen
- 7.6 Tips på material från civilsamhället

1. INLEDNING

Riksorganisationen Ungdom Mot Rasism (UMR) har ända från starten verkat inom skolans värld, som ju är våra medlemmars huvudsakliga arena. Under snart 20 år har vi mötts av samma seglivade tendens: nämligen att skolan inte tar ungdomars upplevelser av rasism och diskriminering på allvar, och inte erbjuder effektiva metoder för att förebygga och motverka olika uttryck för strukturell rasism och andra skeva maktstrukturer som präglar många av våra medlemmars vardag.

Som ett led i vårt antirasistiska arbete på skolan har vi nu initierat ett lokalt skolprojekt i Malmö som går under namnet Normbrytande Rättigheter. Vi vill visa på hur skolans likabehandlingsplaner faktiskt utgår från den grundläggande principen om alla människors lika värde. Genom att processleda ett antal skolor i deras interna likabehandlingsarbete vill vi öppna upp för diskussion kring rasism och andra former av förtryck. Vi vill lyfta ungdomars diversifierade upplevelser av diskriminering och utanförskap och sammankoppla dessa med rådande samhällsnormer, för att i förlängningen skapa effektiva metoder för ett långsiktigt arbete för alla människors lika värde.

Malmö Mot Diskriminering (MmD) har i sin tur etablerat en bred verksamhet för att främja alla människors lika värde med stöd i existerande lagkrav. Deras arbete går ut på att förebygga och motverka diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet, funktionshinder, kön, könsidentitet och könsuttryck, religion eller annan trosuppfattning sexuell läggning, och ålder. MmD har på kort tid vuxit sig till att bli Malmös juridiska stöttepelare i frågor som rör diskriminering, och en kraft att räkna med i det antidiskriminerande opinionsarbetet. På senare tid har MmD särskilt uppmärksammat skolors bristande likabehandlingsarbete och oförmåga att svara på de juridiska krav som framgår av diskrimineringslagen och skollagen.

Som ett led i vår gemensamma strävan mot ett samhälle fritt från diskriminering har UMR, tillsammans med MmD, skrivit denna rapport. Rapporten utgår från en granskning av 21 likabehandlingsplaner som vi har tagit från slumpvis utvalda grund- och gymnasieskolor i Malmö. Rapportens första del är skriven av MmD och består av en juridisk granskning av planerna. MmD:s granskning ger en dyster bild av situationen då endast 2 av 21 planerna når upp till lagens krav. Men precis som MmD skriver är detta inte endast skolornas fel. Lagens otydlighet och avsaknaden av effektiva metoder för ett långsiktigt likabehandlingsarbete inom skolan utgör en stor del av problemet. Därför vill vi på UMR dela av oss av våra erfarenheter från vårt arbete med våra pilotskolor, samt de metoder som vi har tagit fram under vårt mångåriga arbete med och för unga människor och som kan tillämpas inom skolans värld. Dessa metoder finns i rapportens andra del.

Vår förhoppning är att skriften kan användas dels som rapportunderlag för ökat politiskt stöd till skolor gällande skolors likabehandlingsarbete, och dels som en handbok för de elever och skolpersonal som önskar förbättra den egna skolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling.